

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas III. De compositione continui successivi per alios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

mentum hoc procedit, inquit, Oviedo, semper à proportionem Majoris ad proportionem Minoris inæqualitatis, & quocunq; modo augetur, non excedit illud ipsum totum, ex quo accipitur. Sic v. g. sit una quantitas palmaris, & alia ulnaris, accipe medietatem ex ulna palmarisq; illam adde. Rursus illius ipsius medietatis, residuæ in ulna, accipe dimidium, & adde palmo, & sic deinceps; quidquid tamen ex ulna addideris palmo, non excedet ulnam, quia augmentum hoc fit ex eodem toto, quod est ulna, & si augmentum fieret ex alia & alia ulna, additione illa cresceret palmus, ultra ulnam. Porro ad infinitum est necesse ut sint partes aliquotæ, & æquales, infinitæ, non autem ut partes nonnisi proportionales.

CONTRA. Tum quia, ut idem Ovied: urget. Etiam partes aliquotæ & æquales, sunt in quolibet palmo v. g. per adversarios infinitæ, quia continuum est divisibile in medietates æquales, hæ ipse medietates sunt divisibiles in alias medietates æquales, & sic deinceps. Et sicut partes proportionales sunt infinitæ, quia semper & semper dividi possunt; ita & partes æquales erunt infinitæ, quia semper, alia, & alia, inter se æquales, dari possunt. Tum quia ut dixit Arriaga, quamvis illæ partes sint inæquales, si semper alia & alia accipi possunt, non sunt dicendæ finitæ; ad eum modum, quo nummi non sunt finiti, si semper & semper accipi possunt, quantumvis minores & minores. Tum quia ex hac responsione, sequitur & esse finitas, & non esse finitas; sunt finitæ, ut probas, & non sunt finitæ, quia semper & semper sunt acceptibiles, non accipiendo idem.

RESPONDET tertio Ovied: ex proprio sensu, & dicit: Posse in infinitum procedere divisiones, & in infinitum partium multitudine augeri, non tamen posse DEum infinitas divisiones hoc modo exhibere, aliud enim est, posse divisiones in infinitum augeri, aliud est, divisiones esse infinitas, sicut aliud est numerum posse in infinitum augeri, & aliud numerum posse esse infinitum. Ad confirmationem etiam dicit. Ex eo quod quantitas possit in infinitum in partes dividi æquales, inferri in quantitate infinitas partes æquales, non tamen reperiri in quantitate infinitas partes æquales, quia inquit ex infinitis inæqualibus, una minori alia, potest quicunq; numerus quantumvis maximus partium finitarum construi, sicut contingit in numero, qui in infinitum augeri potest, ex eo, quod possibiles sint infinitæ unitates; ex quibus numerus finitus, infinite possit accrescere, etiam si non possint infinitæ unitates annumerari.

CONTRA. Tum quia illæ partes, quarum divisio potest in infinitum procedere, de facto sunt infinitæ, quando de facto & actu, tot sunt, ut semper ex illis aliquid sit accipere, & nunquam idem; partium autem continui divisio,

potest in infinitum procedere, & partes continui sunt tales, ut semper ex illis, de facto, & actu, aliquid sit acceptibile, & nunquam idem. Ergo illæ partes sunt infinitæ actu. Tum quia pensando verba quæ adferuntur, non satis liquet quid intelligatur, quod DEus non possit exhibere infinitas istas divisiones; vel enim ex eo illas non potest exhibere, quia deveniretur, ut à parte dividendorum, defectu orto, exhiberi non possint, & sic clarè deveniretur ad indivisibilia; si autem non possunt exhiberi illæ divisiones, defectu orto ex parte dividendis DEI, & tunc caretur omnipotentia sine necessitate, præcipue cum argumentum adlatum, non tantum probet, posse divisiones in infinitum augeri, sed probet debere esse infinitas actu. Tum quia quamvis unitates possint in infinitum augeri, non sunt tamen infinitæ, ex eo, quia non tot sunt actu & à parte rei unitates, ut ex illis semper sit accipere aliquid & nunquā idem, partes autē sunt actu tot, ut semper sit aliquid ex illis accipere & nunquā idem.

Cæterum, qui tueretur, partes non esse in continuo actu, sed solum potentia distinctas, consequenter ad dicta tueretur, non esse illic ullam infinitatem actu.

DIFFICULTAS III.

De fundamentis prædictarū sententiarū.

Proponenda erunt imprimis fundamenta pro sententia Zenonistica.

OBJICITUR primò. Tempus & motus necessario debent componi ex instantibus.

RESPONDETUR. De hoc querendum esse infra.

OBJICITUR secundò. Sphæra perfecta tangit planum in puncto, quod demonstravit Euclides Lib. 3. Element. propositione secundā, consentitq; Aristoteles lib. 1. de anima tex. 13. Et certè ponamus sphæram trahi per planū, tracta describet lineam, quæ nonnisi punctis constabit, semper enim nonnisi in puncto tanget planum.

RESPONDET primò recentior Suar. Quod scilicet tangeretur illud planum, non in puncto, sed in parte incerta, omni scilicet minima, minori. Ideo autem sunt incertæ illæ partes, quia cū sint continuæ, sunt indeterminatæ, nec habent existentiam determinatam. Illustrat hoc instantiā; non est dubiū in numero, plures existere, quādiu tamen istud plures; ad duos tres &c. non determinatur, istud plures, est numerus incertus, ita etiam & illa existentia partium, omni minori minorum, cū non sit determinata, incerta est.

CONTRA. Tum quia hæc responsio nihil dicit ad demonstrationē Euclidis, qui demonstravit futurum contactum nonnisi in puncto, quorsum ergo obtrudantur partes istæ incertæ? Tum quia quamvis darentur partes istæ incertæ &c. & indeterminatæ, tamen illæ determinari

minari & certæ reddi per assignationē possunt: si enim mēns, si divisio, si quodcunq; aliud determinat partem, etiam contactus determinabit, cumq; contactus sit quid Physicum, non debet perfici in aliquo, quod subsit nostris intentionibus, sed aliquo Physico & reali, quæro ergo quid illud sit quod tangit? Tum quia vel videt Deus certò & determinatè quid sit illud quod tangitur, vel non videt? si non videt: Ergo nec quidquam tangitur, infallibiliter enim illud videret; Si autem videt certò & determinatè, id quod tangitur, non potest illud esse indeterminatū, determinatus enim tactus, non potest esse rei indeterminatæ. Tum quia quavis ista propositio: aliquis calamus est necessarius ad scribendum, explicabilis sit, per descensum, nihil determinatè significantem, tamen hæc; aliquis calamus scribit, explicabilis est, non nisi per descensum determinatè significantem. Determinatè autem non significaret, nisi esset determinatus. Ergo etiam quamvis hæc propositio, aliqua pars tangi debet, sit explicabilis per descensum, nihil determinatè significantem, tamen hæc propositio: tacta est aliqua pars, debet explicari per descensum determinatè significantem. Determinatè autem non significaret, nisi esset determinata pars, quæ rangeretur; sicut nec determinatè significaret hæc propositio: aliquis calamus scribit, si non esset aliquis determinatus calamus, qui scriberet. Tum quia falsò supponitur, determinationem partis, ex sola figura oriri, cum possit etiam ex assignatione mentali oriri. Instantia etiam adlata non convincit, quia quamvis in ordine ad intellectum limitatum, ly plures, non habeat determinationem, sed à parte rei, & in ordine ad intellectum illimitatum, quodcunque est ly plures, illud vel est majus, vel æquale duobus, nihil enim vagum, existit à parte rei.

RESPONDET secundò Albertinus. Quod sphaera perfecta, nullo modo tactura sit planū perfectum, nulla enim est ad contactum proportio, cum quidquid est in sphaera, globosum sit, & quidquid in plano, planum est. Tangit itaq; sphaera planum in sensu negativo, quia ita erit vicina, ut vicinior esse non possit, sed inter illam & palmum mediabit semper aer, aut aliud corpus, & etiā si gravissima illa sit sphaera, non descender inferius, nec dicetur pendere in aere, nam illud pendere dicitur, quod retentum ita est supra leve, ut possit salvā figurā, descendere inferius.

CONTRA. Tum quia hæc responsio sine necessitate rationem penduli tribuit gravissimo corpori sphaerico: certè enim pendere, non aliud est, quàm non inniti nec teneri solido, extra centrum, illudq; additum de descensu salvā figurā, est merè arbitrarium, cum communis etiā apprehensio, per pendere, intelligat prædictum: Non inniti &c. Tum quia illud corpus quod mediat, vel est punctum vel divisibile; si

punctum; concedis intentum; Si divisibile; Ergo adhuc ulterius plano sphaera approximare poterit, adeoq; & consistere in illo. Tum quia hoc ipsum medium, tangitur à sphaera vel non? Si non tangitur, cur non? & si manus nunc verè tangitur ab aere, tangitq; aërem, cur non & illa sphaera? si autem illud medium tangitur à sphaera, vel tangitur in puncto, vel in parte: si in parte? contradicis demonstrationi Euclidis; si in puncto, habetur intentum.

RESPONDET tertio Martinus Olseroski. Unam eandemq; rem habentem diversas formalitates, posse secundum unam formalitatem, ita se habere, & secundum aliam formalitatem, quavis priori identificatam, aliter se habere, & ita v. g. homo secundum animalitatem, formaliter dicit identitatem cum brutis, non dicit autem identitatem cum brutis, secundum rationalitatem; cum ergo etiam quantitas habeat puncta, superficies, lineas, tanquam sui formalitates, sola ratione ad invicem separabiles, sit, ut secundum quod gerit rationem puncti, possit tangi à sphaera, & non tangi, secundum quod dicit alias dimensiones lati & profundi, re divisibili, gerente vicè indivisibilis: sicut enim indivisibile, potest habere officium divisibilis, ut cum Angelus indistat à suæ locabilitatis divisibili sphaera, ita & divisibile, potest habere officium indivisibilis. Supponit autem hæc responsio, illa indivisibilia, esse eadem realiter cum continuo seu divisibili.

CONTRA. Tum quia non datur distinctio virtualis in creatis in ordine ad prædicata Physica; cum autem tangi sit prædicatum Physicum, non potest quantitas tangi, secundum unam rationem, & non tangi secundum aliam. Tū quia hoc quod est aliquid habere se, prout indivisibile, sunt meræ formalitates connotativæ, dependentes suo modo à nostris intentionibus, tactus autem, non debet esse in eo, quod sit dependens à nostris conceptibus. Tum quia punctum, unum dicit quoad entitatem, & subiectum, aliud dicit pro connotato, & cum contactus non sit connotati, neq; illius negationis, debet esse ipsius puncti quoad entitatem spectati: entitas autem & subiectū puncti, est ipsum continuum, quod est latum, profundum, longum. Non erit ergo contactus in indivisibili, & tamen deberet esse ob suppositionem Euclidis.

RESPONDETUR aliter huic argumēto, quod scilicet Euclides & Aristoteles, asserendo sphaeram perfectam tangere planum in puncto, asserant id, non nisi ex suppositione, si daretur & esset possibile, & sicut eum Aristoteles definit: In finitum esse id, cuius secundum partes accipientibus, semper accipere est, & nunquā idem, nec tamen sequitur, quod infinitum possibile sit, illaq; definitio, sensum non nisi conditionatū habet, quod scilicet si daretur infinitum, talis deberet esse naturæ: ita & in præsentia. Quod autē sphaera perfecta sit impossibilis, debet referri in principia præjacta, nempe quia illa sphaera & nō

com.

componeretur ex punctis & componeretur; nō
componeretur quidem; quia compositio conti-
nui ob rationes adlatas, non potest esse ex pun-
ctis; componeretur autē; quia si ipsa, non desine-
ret quaquaversus in punctum, quomodo se de-
finienti, tangeret in puncto. Rursus si sphaera com-
poneretur ex punctis; ita unū punctum penes a-
liud collocari deberet, ut non faciat lineam re-
ctam, non potest autem non facere, lineam rectā.
Quia si nō faceret lineam rectā, deberet aliquo
sui uniri, uni puncto, & aliquo sui obliquari & in-
curvari, obliquatio autē & incurvatio, ei quod
non habet partes, omnino impossibilis est. De-
niq; si deberet tangere sphaera perfecta, planum
perfectum in puncto, deberet desinere in punctū,
si enim non desineret in punctum, desineret vel
in lineam vel in superficiem divisibilem: Si autē
desineret in rem divisibilem, in aliquo etiā divi-
sibili, non autem in puncto tangeret. Sed sphae-
ra non potest desinere in punctum, quod ipsum
probo. Quia si duceretur linea diametraliter, a
centro sphaerae, ad punctū tangens, desineret in
illud punctum; si autem alia ponē duceretur, iti-
dem in punctum desineret, sed non tangens,
quāro: quī fieri possit, ut illud immediatum pun-
ctum evadat, non tangens, si continetur cum
tangenti, & se toto ab illo indistat? Quāro enim
vel distat ab illo, vel non distat? si non distat: æ-
quē tangit: si distat? vel cōiungitur cum illo, vel
non coniungitur? si non cōiungitur? non efficit
sphaeram, si coniungitur & distat? ergo secundū
aliquid coniungitur, ad salvandā continuatio-
nem, secundū aliquid distat, quia non tanget,
planū, tangēt alio. Ergo in illo indivisibili dabi-
tur cōtinuū, & distans, adeoq; nō erit punctum.

OBJICITUR tertio. Quantitas discreta com-
ponitur ex unitatib; quæ indivisibiles sūt. Ergo
& quātitas cōtinua cōponitur ex indivisibilib;.

RESPONDETUR. Disparitatem esse. Quia
impossibile est componi quantum discretum,
nisi ex indivisibilib; quia ex unitatibus, quæ in-
divisibiles sunt, ex quo enim alio? Unde definiti-
vè plura, sunt unitas & unitas, jam autem non
est definitivè continuum punctum & punctum,
immo non potest esse, ob adlatas rationes. Et
certè compositio quanti discreti, non debet fie-
ri ex talibus, quæ se tangendo constituent mag-
nitudinem; e cōtra, quantitas continua, requi-
rit esse contactivā; indivisibilia autem non sunt
apta, ut tangendo se, faciant magnitudinem.

Solet pro hac sententia citari etiam Aristote-
les ex 4^{ti} Physic. tex. 35. ubi docet recipi lumen
in superficie corporis dēsi & opaci, nec ullo mo-
do in aliqua profunditate, aliās non esset perfe-
ctē opacum. Sed loquitur Aristoteles de profū-
do simpliciter seu notabiliter, quod in tali non
recipitur Lūmē, nec requiritur ad opacitatem
perfectam, universaliter, compositio ex indivi-
sibilibus.

Quod attinet ad sententiam componentium ex par-
tibus in infinitum divisibilibus Quantum, Pro illa.

OBJICITUR primò Auctorita Aristotelis
ad illam.

RESPONDERI potest. Imprimis claras &
argumentis propositas rationes Aristotelis ha-
beri, non nisi pro hoc, quod continuum non
componatur ex indivisibilibus, sed de divisibi-
litate in infinitum nullā haberi demonstratio-
nem Aristotelicam, forteq; agnovit divisibili-
tatem in infinitū hōc sensū, quod medietas in
dimidia, dimidia in alia dimidia dividi possint;
ita ut nulla sit potentia creata, quæ ita minu-
tim dividere possit, ut deveniatur ad indivisi-
bile, vel positā divisione, non contentivum
quantitatis. Deinde hoc dici posset, quod in i-
stis quæ concernunt omnipotentiam Divinā,
non multum sit deferendum auctoritati Ari-
stotelis; hinc ipse innixus illi principio: Ex ni-
hilo nihil fit, concedebat DEO vim creandi
de novo, & quia devenire ad ulterius non di-
visibile, nec ratio Aristoteli suadebat, nec ex-
perientia, ideo voluit illud ulterius, & ulterius,
esse divisibile, loquens prout philosophus per
ordinem ad potentiam creatam.

OBJICITUR secundò ex recentiori Stuar.
Possibile est componi quantitatem ex parti-
bus in infinitum divisibilibus.

RESPONDETUR. Dictæ rationes volunt o-
stendere implicantiam.

INSTAT idem. Si daretur quantitas infini-
tè extensa, collocaretur autem in puncto, illa
quantitas esset indivisibilis in infinitum in par-
tes æquales. Ergo etiam possibile erit quodlibet
continuum habere partes infinitas potentiā.

RESPONDETUR. Conditionata quidem
conceditur & sequela illius, sed negatur posse
dari quantitatem infinitè extensam, cuius si
negetur possibilitas, quomodo sequeretur possi-
bilis compositio continui, ex partibus in
infinitum divisibilibus? Deinde si positā quan-
titate infinitè extensā non sequeretur accepti-
bilis partium æqualium infinitarum, seque-
retur absurdum, nempe & fore, ut supponitur,
illam quantitatem infinitam, & non fore infi-
nitam, quia exauriretur per mensuras finitas.
Unde per locum intrinsecum ex infinitate se-
quitur acceptibilitas in infinitum, non sequi-
tur autem per locum intrinsecum ex conti-
nuo, divisibilitas in infinitum.

DICES tertio. Cōtinuum constat partib; di-
visibilib; nō ergo potest ultimò dividi, quia et-
iā ultima illa divisio, fieret in partes divisibiles.

RESPONDETUR. Sicut non tenet hæc
Consequentia; palmus constat semipalmis.
Ergo non potest ultimò dividi nisi in semipal-
mos, ita nec prior illa tenet. Sicut ergo palmus
constat semipalmis manens palmus, ita divisi-
bile constat partibus divisibilibus, manēs divi-
sibile. Nego autē semper manere debere divi-
sibile. Unde illud etiam Antecedens, Conti-
nuum cōstat partibus divisibilibus, hōc sensū est
verum, quousq; scilicet continuum manet; sed
nego

negō divisione devenire non posse, ut non maneat continuum. Et certè Continuum definitivè est, cuius extrema sunt unum, hinc quousq; manet continuum, divisibile erit, si enim habet Extrema, quomodo non habet plura? si plura, quomodo non divisibilia à se. Unde concedo cum Aristotele 6. Phys. T. 4. Continuum semper esse in ea quæ insunt divisibile. Sed nego docuisse Aristotelem, hoc, quod semel continuum est, debere esse continuum semper, licet quousq; manet continuum, sit semper, & deinceps divisibile, & quod in divisione illius, non veniatur ad indivisibile, seu ut loquitur Aristoteles inibi, ne sit indivisibile, indivisibile tangens. Nos autem non dicimus in divisione continui deveniri ad Indivisibile, de quo infra. Primi autem Physicorum T. 15. *Infinitem enim* (dum inquit) *in quanto est*, non significat in Infinitum divisibilitatem partium, sed solum quod infinitudo spectet ad quantitatis prædicamentum, non substantiæ, aut Qualitatis, unde addit: *Infinitem enim ratio, Quanto utitur.*

QVÆSTIO II.

De Compositione Continui Successivi per alios.

SUCCESSIVA duplicia sunt; quædam successiva, ratione sui fieri, in re autem permanentia sunt, & ita productio caloris successiva est, calor autem productus, est quid permanens. Alia autem etiam in suo esse, successiva sunt, & talia sunt, tempus, motus localis successivus &c. Porro sunt aliqui, qui quamvis censeant, continuum permanens non componi ex indivisibilibus, ut recentior Suarez, censet nihilominus continuum successivum, componi ex solis indivisibilibus.

PRIMA ITAQ; EST SENTENTIA, *Continuum componi ex indivisibilibus.*

CONTRA est primò. Quia continuum permanens non componitur ex indivisibilibus, Ergò nec continuum successivum.

RESPONDET recentior Suar. disparitatem esse. Quia in continuo permanenti, indivisibilia ambo simul existunt, & cum sint indivisibilia, neutrum resistit alteri, sed utrumque est simul cum alio; in continuo autem successivo, in quo nimirum indivisibilia non eò existunt, & unum non est simul cum alio, sed post aliud, ideoque facere possunt extensionem. Sed redit argumentum, quare hæc indivisibilia, quæ sunt simul cum alio, non possunt facere extensionem, possunt autem facere extensionem indivisibilia, quorum unum succedit alteri, & quid plus adfert existentia unius, & non existentia alius, ad extensionem, quod non adfert, existentia utriusque,

CONTRA secundò. Quia ad veram successione, quæ condistinguitur à positione discretorum immediata, qualis reperitur, dum ab extremo ad extremum transit Angelus, non transeundo medium, requiritur ut secundum aliquid sui, conjungatur, secundum aliquid recedat, cum autem indivisibilia non possint pati Ly; Aliquid sui, nec erunt apta ad constituendum successivum.

CONTRA tertio. Quia universaliter assumit Aristoteles, quod indivisibile, non possit facere extensionem.

DICES primò cum Oviedo. Partes temporis sunt essentialiter successivæ, ergò nunquam sunt duæ partes illius simul, hoc ipso enim, non essent successivæ. Ergò ulterius nunquam existet, pars illius divisibilis; si enim existeret pars illius divisibilis temporis, hoc ipso existerent partes, in quas dividi potest, seu partes successivæ, quas non posse simul existere, probatum est.

RESPONDEBIS primò. Quod partes temporis existant successivæ & non simul, talis enim debet esse existentia partium, qualis existentia totius; & ita homo, cum sit natura sua permanens, & partes illius, & totus homo, existit simul; cum verò tempus sit natura sua transiens, etiam partes illius transeuntes erunt, existentiamque illius deposcent, non nisi successivam. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia ut urget idem, id quod est successivè, partim est actu, partim fuit, partim erit, quare ergò de illo temporis quod est actu, estne successivum? si non est successivum; Ergò est instans. Si est successivum; Ergò partim est, partim erit, partim futurum est, quæstio autem est, de eo solo, quod actu est. Tum quia si id quod est *Actu temporis*, existeret successivè, verum de illo esset dicere; Non est *Actu temporis*, quæ sunt contradictoria, quia de illo quod est actu temporis, verum esset dicere, successivum est, si successivum est, verum erit quod existit, vel exiturum sit, insuper quod existat. De eo autem quod existit, verum est dicere: Non est *Actu temporis*, sed fuit: De eo etiam quod exiturum est, verum est dicere: Non est *Actu temporis*, sed erit. Ergò à primo ad ultimum, de eo quod est actu temporis, si successivum est, verum est dicere; Non est *Actu temporis*. Tum quia successivè existere, non est nisi existisse vel exiturum esse. Si ergò tu tribuis temporis existentiam non nisi successivam, tribuis illi quod extiterit vel exiturum sit; hic autem quæritur de eo, quod existit temporis.

RESPONDEBIS secundò cum Hurtado. Quod tempus existat secundum partes indeterminatas, & licet nulla pars determinata temporis possit existere tota simul, partes tamen indeterminatæ, possunt existere totæ simul. *Hæc Responsio*

NON